

Sygn. akt VIII Ga 88/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący - SSO Piotr Sałamaj

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2016 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w G.

przeciwko J. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Gryficach z dnia 10 września 2015 r., sygn. akt I C 1191/14 upr.

I. oddała apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO (...)

Sygn. akt VIII Ga 88/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 września 2015 r. (sygn. akt I C 1191/14) Sąd Rejonowy w G. w sprawie z powództwa (...) spółki akcyjnej w G. przeciwko pozwanemu J. K. uznał za niedopuszczalne cofnięcie pozwu w zakresie kwoty 517,02 zł (pkt I. sentencji), oddalił powództwo w całości (pkt II.) i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 197 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III.).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 12 czerwca 2013 r. strony postępowania zawarły umowę kompleksową nr (...) o świadczenie usługi kompleksowej przez dostawcę do obiektu pozwanego - pawilonu usługowego. Powódka domagała się zapłaty należności za dostarczoną energię elektryczną. W ocenie Sądu strona powodowa nie udowodniła skąd wynikała zaległość, na którą powoływała się w swoich rozliczeniach i na którą zaliczała wpłaty dokonane przez pozwanego. Zdaniem Sądu z § 17 ust. 4 Ogólnych Warunków Umowy, stanowiących integralną część umowy, nie wynika żeby powódka miała możliwość zaliczania wpłat na rzecz zadłużenia wynikającego z innej umowy łączącej strony. Sąd wskazał, że uznanie cofnięcia pozwu za dopuszczalne doprowadziłoby do niejasnej sytuacji pozwanego i nierozstrzygnięcia co do roszczenia w kwocie 517,02 zł.

Powód zaskarżył powyższy wyrok w całości zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 451 k.c. polegające na przyjęciu, że zaliczenie wpłaty dokonanych przez pozwanego w inny sposób, niż tego domaga się pozwany należało uznać za mające na celu obejście ustawy (art.

58 k.c.) podczas gdy, strony procesu zawierając umowę kompleksową nr (...) wyłączyły zastosowanie normy prawnej względnie obowiązującej zawartej w art. 451 k.c., a co za tym idzie strona powodowa uprawniona była do księgowania wpłat strony pozwanej odmiennie niż wynika to z treści przepisu art. 451 k.c., a sposób księgowania nie narusza art. 58 k.c.;

2. naruszenie przepisów postępowania:

- art. 203 § 4 k.p.c. poprzez uznanie częściowego cofnięcia pozwu za niedopuszczalne jako sprzecznego z zasadami współzycia społecznego, na co zdaniem Sądu I instancji wskazywały okoliczności niniejszej sprawy, podczas gdy zdaniem strony powodowej cofnięcie pozwu należy uznać za dopuszczalne i skutecznie dokonane;

- art. 355 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i brak umorzenia postępowania co do części w której strona powodowa skutecznie cofnęła powództwo;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie prawidłowego postępowania dowodowego i nierozważnie w sposób wszechstronny dowodów przedstawionych przez stronę powodową i tym samym wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego nie wynikających, a mianowicie takich, że zaoferowane przez stronę powodową w toku postępowania dowody w postaci faktur VAT oraz „Ogólnych Warunków Umów kompleksowych (...) S.A.” nie stanowią wystarczającej podstawy do wykazania istnienia i wysokości dochodzonej wierzytelności, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych i przyjęciem przez sąd I instancji, że strona powodowa nie wykazała i nie udowodniła skąd wynikała zaległość, na którą powoływała się w swoich rozliczeniach i na którą zaliczała kolejne wpłaty pozwanego;

- art. 232 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że strona powodowa nie udowodniła zasadności roszczenia przysługującego jej względem strony pozwanej, w sytuacji gdy strona powodowa przedłożyła wszystkie niezbędne dowody wykazujące zasadność roszczenia przysługującego przeciwko stronie pozwanej;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania podstawy prawnej oraz dostatecznego wyjaśnienia motywów jakimi Sąd kierował się przy ostatecznym uznaniu częściowego cofnięcia pozwu za niedopuszczalne.

Mając na uwadze powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego kwoty 141,31 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lipca 2015 r. do dnia zapłaty, umorzenie postępowania co do kwoty 517,02 zł oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje; ewentualnie na wypadek uznania, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy lub, że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed sądem II instancji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zupełnie nieuzasadniona.

Zaznaczyć należy, że sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym, zaś Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego, zatem zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie niniejszego orzeczenia powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Katalog zarzutów, które skarżąca może uczynić podstawą apelacji jest w postępowaniu uproszczonym ograniczony do zarzutu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy (art. 505⁹ § 1 k.p.c.). Enumeratywne wyczerpanie zarzutów mogących stanowić podstawą apelacji oznacza, że w postępowaniu uproszczonym ten środek

odwoławczy ma charakter ograniczony, a sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach wyznaczonych przez treść podniesionych zarzutów apelacyjnych.

Skarżący zarzucił wyrokowi naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. W myśl tego przepisu sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Dla skuteczności zarzutu naruszenia tego przepisu nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 19 czerwca 2008 r., I ACa 180/08, LEX nr 468598).

W ocenie Sądu odwoławczego skarżąc nie zdołał wykazać, aby zaistniała którakolwiek z powołanych okoliczności. Ograniczył się jedynie do wskazania własnej i subiektywnej oceny materiału dowodowego, a dokładnie do zakwestionowania oceny przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy, które sprowadziło się do podtrzymania stanowiska zaprezentowanego w pozwie oraz pismach procesowych, a zwłaszcza skupienia się na tym, że nie wykazał on istnienia ani wysokości dochodzonej wierzytelności, która jego zdaniem wynika z przedłożonych faktur.

Z analizy materiału dowodowego, a zwłaszcza z zestawienia przedłożonych przez powoda faktur z potwierdzeniami wykonania operacji w dniach 7 sierpnia, 6 września i 18 października 2013 r. wynika, że pozwany uregulował wszystkie zobowiązania za dostarczoną energią elektryczną na podstawie umowy o nr (...). Powód nie wykazała natomiast skąd wynikała należność, na którą powoływał się w swoich rozliczeniach. Nie można bowiem uznać, że wpłata dokonana przez pozwanego w dniu 6 września 2013 r. została zaliczona w części (545,27 zł) na poczet należności wynikającej z faktury VAT nr (...), skoro pozwany dokonał zapłaty należności wynikającej z tej faktury w dniu 7 sierpnia 2013 r. Oznacza to, że kwota 2.425,68 zł powinna zostać w całości zaliczona na zapłatę należności z faktury VAT nr (...). Z powyższego zaś wynika, że wpłata dokonana w dniu 18 października 2013 r. powinna zostać w całości zaliczona na zapłatę faktury nr (...). Strona powodowa nie udowodniła więc, ani istnienia ani wysokości dochodzonej wierzytelności.

Niezasadny okazał się zarzut uchybienia przepisowi art. 232 zd. 1 k.p.c., który skarżący połączył z zarzutem naruszenia art. 6 k.c. Oba przywołane przepisy stanowią o obowiązku rozkładu ciężaru dowodu. Podkreślenia wymaga, że Sąd orzekający w sprawie w zasadzie nie może naruszyć tych przepisów, gdyż są one adresowane głównie do stron. Jak wskazuje się w orzecznictwie art. 232 zd. 1 k.p.c. wskazuje na ciężar dowodu w znaczeniu procesowym, czyli obowiązek przedstawienia faktów i dowodów przez strony, nie stanowi natomiast podstawy wyrokowania sądu i nie może mieć wpływu na poprawność wydanego przez sąd rozstrzygnięcia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15.02.2008 r., I CSK 426/07; z dnia 7.11.2007 r., II CSK 293/07; z dnia 22.05.2003 r., II CK 367/02). Kwestionowanie prawidłowości uznania przez sąd, że przeprowadzone dowody nie są wystarczające do przyjęcia za udowodnione okoliczności, których ciężar udowodnienia spoczywał na jednej ze stron, może nastąpić w drodze zarzutu naruszenia odpowiednich przepisów prawa procesowego, nie zaś art. 6 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29.04.2011 r., I CSK 517/10, LEX nr 960502). Tymczasem skarżący uzasadniał ów zarzut twierdzeniem o wadliwym przyjęciu przez Sąd Rejonowy, że powód nie udowodnił zgłoszonego żądania. To jednak podlega ocenie przez pryzmat reguł opisanych w art. 233 § 1 k.p.c., którego naruszenie skarżący także bezzasadnie zarzucił.

Odniesić należy się także do podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c., zgodnie z którym uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Zarzut ten może być usprawiedliwiony tylko wówczas, gdy treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia dokonania oceny wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego, a więc gdy niemożliwa jest kontrola instancyjna orzeczenia. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy przeprowadził wszystkie dowody wnioskowane

przez strony, dokonał ich oceny i na ich podstawie ustalił stan faktyczny, wyjaśnił również sposób oceny tych dowodów, wyjaśnił również podstawę prawną wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Zatem również ten zarzut okazał się kompletnie chybiony.

Z uwagi na specyfikę niniejszej sprawy, przed odniesieniem się do pozostałych zarzutów naruszenia prawa procesowego ustosunkować się należy do zarzutu naruszenia prawa materialnego, gdyż ocena uznania cofnięcia pozwu za niedopuszczalne wynikała z oceny m. in. że pozwany uiszczył należności, których domagała się strona powodowa.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że przepis art. 451 k.c. regulujący zarachowanie zapłaty ma charakter dyspozytywny, należy go stosować wtedy, jeśli strony inaczej nie uregulowały tej kwestii. W niniejszej sprawie niesporne było, że integralną częścią umowy, z której powódka wywodzi swoje roszczenia stanowiły Ogólne Warunki Umów (dalej OWU). W § 17 ust. 4 OWU wskazano, że w razie powstania zaległości w płatnościach (należności wynikające z faktur wraz z odsetkami lub odsetki od nieterminowo uregulowanych faktur), dostawca [powód] może zarachować dokonane przez odbiorcę [pозwanego] wpłaty pieniężne w pierwszej kolejności na poczet odsetek od faktur uregulowanych z opóźnieniem, a następnie na poczet najdawniej wymaganego długu. Powyższe postanowienie znajdowało zatem zastosowanie dopiero w razie powstania zaległości w płatnościach. Tymczasem, co zostało już wcześniej wskazane, przy odniesieniu się do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., powód nie udowodnił, że po stronie pozwanego w toku realizacji umowy powstały zaległości w płatnościach. Zapłata za wystawione przez powoda faktury VAT nr (...) została bowiem dokonana przed wskazanymi w tych dokumentach terminach zapłaty. Dopiero ostatnia z faktury została zapłacona nieznacznie po wyznaczonym terminie jej zapłaty, jednak przed skierowaniem wezwania.

Należy w całości zgodzić się z wykładnią § 17 ust. 4 OWU przedstawioną przez Sąd pierwszej instancji. Powód miał prawo do zarachowania dokonanych przez pozwanego wpłat dopiero po powstaniu zaległości w płatnościach, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Ponadto z analizy tego postanowienia umownego nie wynika, żeby to zarachowanie dotyczyło zaległości wynikających z innych umów, tj. powód nie miał prawa dokonywać zarachowania zarówno w przypadku istnienia zaległości wynikających z dostarczania energii elektrycznej na podstawie innych umów zawartych z pozwanym, jak i na poczet takich zaległości. Zawarta umowa dotyczy bowiem dostarczania energii elektrycznej w zamkniętym czasookresie do konkretnego pawilonu pozwanego. Gdyby wolą stron było kompleksowe uregulowanie rozliczeń wynikających z wszystkich zawartych umów, to dałyby temu wyraz w treści umowy. Powyższe nie zostało jednak udowodnione przez powoda.

Skoro w niniejszej sprawie zadłużenie nie powstało, a pozwany dokonywał zapłaty wskazując konkretną należność (numer faktury), którą reguluje, to zgodnie z treścią art. 451 § 1 k.c. powód winien był zaliczyć dokonane wpłaty zgodnie ze wskazaniem pozwanego, a zatem stwierdzić trzeba, że skarżący nie wykazał, że po stronie pozwanego powstało zadłużenie.

Sąd co do zasady związany jest cofnięciem pozwu. Obowiązany jest jednak zawsze dokonać oceny, czy w świetle zgromadzonego materiału procesowego cofnięcie takie nie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo czy nie zmierza do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.). Podzielić należy pogląd Sądu Rejonowego, że cofnięcie pozwu o kwotę 517,02 zł jest niedopuszczalne jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. W niniejszej sprawie pozwany udowodnił, że zapłacił należności za faktury wskazane przez powoda, natomiast powodowy dostawca energii elektrycznej nie wykazał żeby powstało roszczenie, na które mogłaby zostać zaksięgowana wpłata dokonana przez pozwanego w dniu 28 lipca 2015 r. Uznanie cofnięcia pozwu za dopuszczalne warunkowałoby zgodnie z przepisem art. 355 § 1 k.p.c. umorzenie postępowania w tym zakresie. Wówczas, na co słusznie zwraca uwagę Sąd Rejonowy, doszłoby do sytuacji, w której Sąd niejako wyraziłby zgodę na pozostawienie nierozstrzygniętego roszczenia w kwocie 517,02 zł. Mogłoby to spowodować, że strony w przyszłości wyprowadzałyby różnego rodzaju wniosku, jak na przykład stwierdzenie, że skoro Sąd umorzył postępowanie w kwocie wskazanej przez powoda przy podanych przez niego argumentach, to uznał roszczenie w tej wysokości za zasadne. Nadto działanie takie jawi się również jako próba obejścia przepisów dotyczących orzekania o kosztach procesu, tj. powód cofa roszczenie w kwocie przez niego niewykazanej z uzasadnieniem, że dokonał zaliczenia wpłaty, którą pozwany dokonał na jego rzecz w dniu 28 lipca 2015 r., podczas gdy pozwany kategorycznie sprzeciwia się istnieniu jakiegokolwiek zadłużenia.

Konsekwencją uznania cofnięcia za niedopuszczalne była odmowa umorzenia postępowania i rozpoznanie sprawy w granicach zgłoszonego roszczenia.

Nie znajdując z powyższych przyczyn podstaw do tego, aby w jakimkolwiek zakresie podzielić argumentację zawartą w apelacji, Sąd Okręgowy stosując normę art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu jako bezzasadnej.

Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego zapadło przy zastosowaniu przepisu art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 2 i § 13 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.).

SSO (...)